

ENLi seisukohad parlamentaarse kuulamise teemal „Noorsootöö kvaliteet ja areng“

Vabariigi Valitsus võttis eelmise aasta lõpus vastu noortevaldkonna arengukava 2014 – 2020. Arengukava, lähtudes noorte seisundist ja Eesti seatud eesmärkidest, on perioodil 2014-2020 võtnud noortevaldkonnas fookusesse järgmised sihid:

- Rohkem võimalusi loovuse arendamiseks, omaalgatuseks ja ühistegevuseks.
- Ebavõrdsete olude mõju vähendamine noore arenguvõimalustele ja tõrjutuse vältimine.
- Aktiivne osalus kogukonnas ja otsustes.
- Edukus tööturul.
- Kvaliteetne noortepoliitika ja noorsootöö.

Nende sihtideni jõudmine nõuab iga noortevaldkonnas tegutseva organisatsiooni pühendumist ja järjepidevat tööd, sidumist enda eesmärkidega ning süsteemset koostööd partneritega. Kultuurikomisjon korraldab kaks parlamentaarset kuulamist, kus ühises arutelus selguksid valdkondadeülese koostöö võimalused ja kitsaskohad ning proovitakse leida parimaid lahendusi, et aidata kaasa noortevaldkonna arengule. 11. märtsi kuulatakse, kas noortele suunatud struktuurid kaasavad noori piisavalt, on järjest paraneva kvaliteediga ja sisulise arengujõudlusega.

ENL näeb, et noorte ühiskondliku kaasamise suurendamiseks, ühiskondliku kaasatuse kvaliteedi parendamiseks ning sisuliseks arenguks, on vaja ellu viia mitmed tegevused, mis kattuvad 2014-2020 aastateks koostatud noortevaldkonna arengukava välja toodud eesmärkide ja tegevustega:

- **Noorsootöö seadus vajab uuendust.** 2010. aastal kehtima hakanud noorsootöö seadus ei ole piisavalt taganud head osalus kvaliteeti ning vajab seetõttu muutmist. Arengukava tunnistab tegevusega 3.1. noortevolikogud traditsiooniliseks osalusvormiks ning aastatega on tekkinud noortevolikogudel ja noortekogudel oma spetsiifilised tunnused. Enamik noortevolikogusid tegutsevad valla- või linnavolikogu poolt kehtestatud tegutsemise aluste põhjal ning on usaldusväärsed ja vajalikud partnerid enda linna- või vallavolikogule noori puudutavate küsimuste analüüsimisel ning noorte vajaduste ja huvide eest seismisel. Tegevus 3.1. sõnastab noortevolikogude jätkusuutliku arengu toetamise. Seda saab teha läbi süsteemse arendustegevuse. Kõige loogilisem on seda teha läbi MTÜst tugeva noortekogu, millega saavad liituda MTÜ staatuseeta noortevolikogud. Täna juhivad üle-eestilist maakondlike noortekogude ja kohalikes omavalitsustes tegutsevate

noortevolikogude arendustegevust ENLis 2 koordinaatorit. Haldussuutlikus läheb suuremaks, kui ENL jääb eeskätt ainult noortekogude koordineerijaks. Lisaks on noortekogud lähemal noortevolikogudele kui üle-Eestilise haardega üksused. Noortevolikogu MTÜna moodustamine on õiguslikult kaheldav, tulenevalt noorsootöö seaduse pg 9 lõigetest 1 ja 3, mille kohaselt on noortevolikogu valla- või linnavolikogu juurde moodustatud nõuandva õigusega osaluskogu, mille alusdokumendid kinnitatakse volikogu õigusaktiga. Tänapäevani on olnud eesmärk mitte sundida noortevolikogusid ega noortekogusid MTÜd asutama, kui neil selleks endal praktilist vajadust ei ole, sest sellega kaasneb hulk teisi probleeme (näiteks täisealisuse nõue juhatuse liikmeks olemisel (mittetulundusühingute seadus pg 26 lõige 2), ent noorte osaluskogudes on palju alaealisi liikmeid ning see omakorda diskrimineeriks juhtorganite valimisel osasid noori). Täna on selle mudeli hea eeskujuna erisus, mis kehtib õpilasesinduste ja üliõpilasesinduste osas. Teine suurem probleem on noorteühingute rahastus süsteem: aastatoetuse suuruse püsimine mitmeid aastaid samal tasemel kasvava inflatsiooni tingimustes (vähem vahendeid tähendab väiksemaid võimalusi), aastatoetuse laekumine toimub alati viivitusega (mistõttu on probleeme palkade maksmise ja arvete tasumisega), noorteühenduste rahastamine samalt reaalsete liikmetega, väiksemate noorteühenduste diskrimineerimine (noorteühendusel peab olema vähemalt 500 liiget, et taotleda aastatoetust (Noorsootöö seadus pg 15 lõige 2 säte 1)) jne. Noorteühingute rahastamine vajab terviklikku üle vaatamist ning paremate lahenduste rakendamist. Noorsootöö seaduse muutused aitavad kaasa alaeesmärk 3 tervikliku täitmisele. Muudatusettepanekud tuleb välja mõelda ja kehtestada seadusandluses läbi ühise noortevaldkonnas tegutsevate asutuste ja organisatsioonide ning seadusandja konsensusliku koostöö.

- **Valimisiga kohalikel omavalitsuste valimisel tuleb langetada 16. eluaastani.** Valimise langetamise eesmärk on eelkõige kodanikuhariduslik: läbi valimistel osalemise saavad noored hea kogemuse sellest, miks on tarvis otsuste langetamisel aktiivselt osaleda. Hakates seda kujundama juba keskkoolis, saavad noored juba enne iseseisva elu algust suure praktilise õppetunni osalemisest oma kodukoha tuleviku määramisel ning õpivad olema ühiskonnast teadlikud kodanikud. Valimised on üldine osalusvorm, mis täna kaasab 18.-26. aastaseid noori, aga võiks kaasata juba alates 16. eluaastast. Sellega „*arendatakse noorte osalusvorme, et avardata osalust ja osaluse õppimist toetavaid meetodeid noortevaldkonna asutustes ja ühingutes*“ nagu on sõnastatud arengukava tegevus 3.4. Ühtlasi peab läbi selle pöörama erilist tähelepanu noortejuhtide, noorsootöötajate ja erinevate valdkondade ametnike pädevuse tõstmisele, et aidata kujundada noorest aktiivset kodanikku, kes julgeb enne valimisi ning valimiste-vahelisel ajal aktiivselt kaasa mõelda oma kodukoha arengule, oskab kaasa rääkida oma kogukonnas, debateerida otsustajatega ning langetada teadlikult enda otsus valimiskasti juures. Valimise langetamiseks on vaja koolis arendada noorte üldist teadlikkust ja haritust ühiskonna teemadel ning läbi noorsootöö rohkem pöörata tähelepanu aktiivse kodaniku kujundamisele. See läheb kokku arengukava tegevusega 3.5.: „*Parandatakse osaluse eelduseks olevat noorte informeeritust, milleks tugevdatakse noorteinfo riiklikku süsteemi ja toetatakse selle kvaliteetset toimimist eri osapoolte koostöös.*“ Valimise langetamisel ei saa arvestada ainult noorteinfo riikliku süsteemi parandamise ning kvaliteetse toimimise toetamisega, vaid seda tuleb teha laiemalt. Valimise edukas langetamine sõltub

Eesti Noorteühenduste Liit

noorteühenduste, noorte osaluskogude, õpetajate, noorsootöötajate, ametnike ja poliitikute siirast ja omakasupüüdmatust koostööst.

- **Noortevaldkonda peab tekkima keskne kompetentsikeskus.** Arengukava meede 4 „Kvaliteetse noortepoliitika ja noorsootöö arengu tagamine“ näeb ette tegevused, millega suurendatakse noorteuuringute ja -seire tulemuste kasutamist poliitikate kujundamisel; toetatakse püsivat koostööd praktikute, ametnike ja uurijate vahel; luuakse võimalused uute teadmiste tekkimiseks mitteformaalse õppe ja selle tulemuste kohta noortevaldkonnas. Täna pole Eestis üldist noortevaldkonna kompetentsikeskust, mis teeks süsteemselt uuringuid, mille tulemusel tekkivad teadmisi saavad rakendada kõik noortega kokku puutuvad ministriumid, asutused, organisatsioonid ja inimesed. ENLil leiab, et selline keskus on vajalik nii arengukava elluviimiseks kui ka üldiselt teadmispõhise ühiskonna suunas liikumiseks. ENL soovib rajada kompetentsikeskuse enda kontori juurde, kuna ENL on vabaühendustest koos meie koostööpartneritega EÜLi ja EÕELiga noortevaldkonna kesksemaid organisatsioone. ENLi üks põhitegevusi on arendada noortepoliitikat ning läbi meie juures asuva kompetentsikeskuse suurendame noorteuuringute ja -seire tulemuste kasutamist poliitikate kujundamisel ning viime kokku praktikud, ametnikud ja uurijad. ENLi juures asuv noortevaldkonna kompetentsikeskuse tegevus sünnib tihedas koostöös ülikoolidega ning partneritena saavad osaleda selle loomises ja tegevuses kõik noortevaldkonnas tegutsevad asutused, organisatsioonid ja inimesed. Riik peab aitama luua tingimused kompetentsikeskuse rajamiseks ja töötamiseks.

Estonian National
Youth Council

Reg nr: 80174062

Estonia pst 5a
Tallinn 10143

Tel: +372 661 6487
Fax: +372 630 6578

E-mail: enl@enl.ee
<http://www.enl.ee>

Swedbank
a/a: 221020678903